

Oplegootitie open standaarden, adoptie

Vergadering: Forum Standaardisatie, 17 april 2024

Agendapunt: 4

Documentnummer: FS-20240417.4

Aan: Forum Standaardisatie

Van: Stuurgroep Open Standaarden

Bijlagen: 4A Rapport "Verkenning identificerende nummers voor organisaties"
4C Agendering IV-meting en Monitor open standaarden, sponsorschap en aanwezigheid Forum-leden
4G Letter to Microsoft Feedback on Private Preview for inbound DANE

Rechten: [CC0 publieke domeinverklaring](#)

Samenvatting

Ter bespreking

- A. Presentatie verkenning "Identity management, organisatienummers" - Cor Franke en Piet Hein Minneché
- B. Toelichting meting gebruik informatieveiligheidsstandaarden (IV-meting) begin 2024
- C. Agendering IV-meting en Monitor open standaarden, sponsorschap en aanwezigheid
- D. Vooruitblik Dag van de interoperabiliteit (15 oktober 2024)
- E. Presentatie Identity Management Rijk - Olivier van der Post

Ter kennisname

- F. Terugblik kennisevent ter lancering overleg Beheersbaarheid Internetdomeinen Rijk (BID-R)
- G. Internet- en beveiligingsstandaarden
 - Brief naar Microsoft over "Feedback on Private Preview for inbound DANE on Exchange Online (email security)"
 - Status Connectiviteitsdiensten Rijk 2023 en open standaarden
 - Update Platform Internetstandaarden en Veilige E-mail Coalitie
 - Overig
- H. API's (voor betere, snellere gegevensuitwisseling)
- I. Openbaar en toegankelijk

J. Adoptie stimuleren op SETU Connects

K. Communicatie

- Video's over maatschappelijke meerwaarde gebruik van standaarden
- Praktijkverhaal "Grip op digitale veiligheid en toegankelijkheid"

L. Ontwikkelingen Architectuur Digitale overheid

M. Toelichting bij onderzoek naar leveranciersmanagement ten behoeve van de verhoging adoptiegraad open standaarden

Ter bespreking

Ad A. Presentatie verkenning "Identity management, organisatienummers" - Cor Franke en Piet Hein Minneché

[bijlage: 4A]

In opdracht van Forum Standaardisatie is een verkenning uitgevoerd naar 'identity management' (IM), waarbij de structuur en sturing van IM in Nederland is vergeleken met de activiteiten en ontwikkelingen binnen de Europese Unie. De focus lag op het identificeren van nummers(stelsels) van organisaties, hun kenmerken, en de relaties tussen deze nummers(stelsels). Geleid door Bureau Forum Standaardisatie en uitgevoerd door PBLQ in samenwerking met de sponsorgroep IM, verzamelde het onderzoek inzichten via deskresearch, workshops en interviews.

Nadere toelichting

Aanleiding

De afgelopen jaren is het onderwerp 'identity management'(IM) meerdere [malen](#) in het Forum Standaardisatie [besproken](#). Daarbij zijn verschillende onderwerpen aan bod gekomen, waaronder het beeld dat er in Nederland beperkt structuur en sturing is op het gebied van IM van organisaties. Tegelijkertijd bestaat het beeld dat er vanuit de Europese Unie juist veel ontwikkelingen en activiteiten zijn die gedegen IM van organisaties vergen. De wens vanuit het Forum was om dit onderwerp, samen met een sponsorgroep van deelnemers uit het Forum, nader te onderzoeken. Bureau Forum Standaardisatie heeft daarop samen met de sponsorgroep een verdere uitwerking gemaakt van de vraagstelling voor een verkennend onderzoek uitgewerkt. PBLQ voerde dit onderzoek uit.

Er is deskresearch gedaan naar de identificerende nummers van organisaties, hun kenmerken en de relaties tussen deze nummers. Om de vraagstelling te verfijnen, zijn drie workshops georganiseerd, waarin relevante nummers en Europese ontwikkelingen werden onderzocht. Verdiepende interviews met vertegenwoordigers van diverse organisaties hebben aanvullend inzicht geboden in de identificerende nummers en de relaties tussen de nummerstelsels.

Onderzochte nummerstelsels

In de aanloop naar de conclusies en aanbevelingen zijn de volgende nummerstelsels onderzocht: Kamer van Koophandel nummer (KVK), Organisatie-Identificatienummer (OIN), Rechtspersonen en Samenwerkingsverbanden Identificatie nummer (RSIN), Btw-identificatienummer (BTW) en Register Overheidsorganisatie (ROO). Daarnaast is aandacht besteed aan internationale identifiers, waaronder Peppol-ID, European Identifier (EUID), Legal Entity Identifier (LEI), Global Location Number (GLN) en Business Registers Interconnection System (BRIS). Deze analyse heeft diverse systemen in kaart gebracht,

zowel op nationaal als internationaal niveau, en heeft bijgedragen aan een beter begrip van de complexiteit en uitdagingen binnen het huidige landschap van nummerstelsels.

Analyse nummerstelsels

In het uitgifteproces van veel nummers wordt voornamelijk vertrouwd op de controlesystemen van andere nummerstelsels, met slechts incidenteel extra verificatie door derde partijen. De meeste relevante nummers zijn te herleiden tot het KVK-nummer, dat als een fundament dient voor diverse toepassingen en stelsels, vaak impliciet gebruikt voor controle. De onderzochte nummerstelsels en registers leggen over het algemeen beperkt brongegevens en secundaire gegevens vast, waarbij het **Handelsregister vaak als primaire bron fungeert**. Echter, niet alle registraties verwijzen naar de bron(gegevens). In plaats van een verwijzing naar een naam of vestigingsadres in het Handelsregister worden gegevens overgenomen. Maar niet alle registraties halen direct informatie uit deze bron, wat kan leiden tot fouten bij wijzigingen in de oorspronkelijke gegevens. De verantwoordelijkheid voor de actualiteit en juistheid van deze gegevens varieert, waarbij over het algemeen de bronhouder verantwoordelijk is.

In Nederland **dekt het Handelsregister met het KVK-nummer een groot deel van de populatie en vormt het de basis voor identificatie**, ook internationaal. Hoewel dit systeem effectief functioneert zonder dat ingrijpende verbeteringen nodig zijn, bestaan er deeloplossingen voor entiteiten die niet in het Handelsregister voorkomen. Deze **situatie is problematisch**. Wenselijk zou zijn een landelijke oplossing wat primair voor gebruik binnen Nederland fungeert en flexibel genoeg is om verschillende deelpopulaties en de over hen te registreren gegevens accommodeert

Conclusies en aanbevelingen

Het rapport concludeert **dat er noodzaak is voor een betere identificatie van partijen die niet zijn opgenomen in het Handelsregister**, en benadrukt dat er een groeiende behoefte is aan betrouwbare identificatie, zowel nationaal als internationaal. Deze conclusie benadrukt de potentie van een Entiteitenregister als centrale en gezaghebbende bron voor het registreren van diverse organisatiegroepen, waaronder die met buitenlandse herkomst of die niet voldoen aan de huidige inschrijfeisen.

Verder worden in het rapport aanbevelingen gedaan om het landschap van nummerstelsels te versterken. Zoals het vermijden van dubbele gegevensopslag, het verwijzen naar authentieke bronnen voor data, en het verbeteren van de transparantie rondom de registratiegrondslag en het gebruik van de registraties. Deze aanbevelingen liggen in lijn met bredere architectonische principes en bieden uitgangspunten die kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van een consistentere en effectiever systeem van registraties.

Naar aanleiding van dit onderzoek naar de identificatie van organisatienummers rijst de vraag **aan welke partijen de conclusies en bevindingen gericht dienen te worden**.

Ad B. Toelichting meting gebruik informatieveiligheidsstandaarden (IV-meting) begin 2024

Het Forum Standaardisatie wordt gevraagd om:

1. kennis te nemen van de resultaten van de Meting Informatieveiligheidsstandaarden begin 2024;
2. mee te denken over mogelijk acties (vooral ook richting de eigen achterban) om de adoptie van de verplichte informatieveiligheidsstandaarden verder te bevorderen.

Toelichting

Forum Standaardisatie onderzoekt ieder half jaar met behulp van Internet.nl het gebruik van verplichte standaarden voor de beveiliging van websites en e-mail bij overheidsorganisaties, en bekijkt of deze via IPv6 bereikbaar zijn. Voor deze standaarden heeft het Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO) overheidsbrede streefbeeldafspraken met uiterste implementatiedata gemaakt. Tijdens de Forum-vergadering worden de resultaten van de laatste meting informatieveiligheidsstandaarden gepresenteerd. De rapportage van deze meting met daarin de resultaten en aanbevelingen wordt vervolgens aan het Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO) voorgelegd.

Ad C. Agendering IV-meting en Monitor open standaarden, sponsorschap en aanwezigheid

[bijlage: 4C]

Vraag aan ieder Forum-lid om:

1. een update te geven over het verspreiden en agenderen van de monitor Open Standaarden en van de IV-meting onder zijn/haar achterban;
2. een update te geven over sponsorschap;
3. kennis te nemen van het overzicht van de aanwezigheid.

Toelichting

1. In de bijlage treft u een overzicht aan van de huidige stand van zaken, voor zover bekend, met betrekking tot de verspreiding en agendering van de Monitor Open Standaarden en van de laatste meting informatieveiligheidsstandaarden (hierna: IV-meting).

- A. De leden van het Forum Standaardisatie hebben afgesproken dat ieder Forum-lid de Monitor Open Standaarden en IV-meting actief onder de aandacht brengt bij zijn/haar eigen achterban.
- 1) [Monitor 2023](#): voor verspreiding kunt u gebruikmaken van de laatste monitor en daarin opgenomen managementsamenvatting zoals beschikbaar op de pagina over de Monitor Open Standaarden op de website van Forum Standaardisatie.
 - 2) [IV-meting medio 2023](#): Deze is op [30 november 2023 vastgesteld](#) door OBDO. Op 12 januari is het nieuwsbericht "[Staatssecretaris over open standaarden: blijvende inspanning is nodig](#)" gepubliceerd.
- B. Daarnaast hebben de leden van het OBDO op 18 maart 2020 herbevestigd om de Monitor Open Standaarden en de IV-meting te agenderen in hun organisatie en hun achterban, inclusief verschillende gremia waar beleid wordt ontwikkeld met een sterke ICT-component. Ook herbevestigden zij aan te sturen op het opnemen van eventuele 'leg uit' in het jaarverslag van hun organisatie dan wel de jaarverslagen van hun achterban.
2. De Forum-leden zijn ook sponsor van een of meerdere Forum-onderwerpen. Dit is eveneens weergegeven in de bijlage.
 3. Daarnaast is een overzicht bijgevoegd van de aanwezigheid van de Forum-leden bij Forum-vergaderingen sinds 9 maart 2022.

Ad D. Vooruitblik Dag van de interoperabiliteit (15 oktober 2024)

Het bureau organiseert op dinsdag 15 oktober namens het Forum Standaardisatie met genoeg de Dag van de interoperabiliteit. Tijdens dit netwerkseminar maken deelnemers kennis met domeinoverstijgende oplossingen voor sectorspecifieke datavraagstukken. Beheerorganisaties van open standaarden willen en moeten steeds vaker hun data buiten het eigen domein kunnen uitwisselen. Oplossingen en wetgeving volgen of zijn er, maar niet altijd bekend. In meerdere sessies kunnen de deelnemers kennismaken met deze domeinoverstijgende ontwikkelingen. Tijdens de lunch en borrel is er alle ruimte voor gesprek en ontmoeting. Het seminar kan bij een goede indruk een jaarlijks terugkerende evenement worden. Doelgroep zijn vooralsnog de collega's van de beheerorganisaties van de open standaarden op de 'pas toe of leg uit'-lijst.

Het bureau licht de insteek toe en bespreekt graag met de leden van het Forum Standaardisatie de aanpak en eventuele inzet van de leden zelf.

Ad E. Presentatie Identity Management Rijk - Olivier van der Post

Tijdens deze presentatie gaat Olivier van der Post in op de aspecten en actualiteit van Identity Management bij de Rijksoverheid.

Ter kennisname

Ad F. Terugblik kennisevent ter lancering overleg Beheersbaarheid Internetdomeinen Rijk (BID-R)

Afgelopen donderdag 4 april vond ter lancering van het nieuwe Beheersbaarheid Internetdomeinen Rijk (BID-R) een kennisevent plaats. De oprichting van BID-R is een gemeenschappelijk initiatief van AZ/DPC, BZK, CIO-Rijk, Logius en Forum Standaardisatie.

Voor een volle zaal met meer dan 80 personen trapte dagvoorzitter Chris van 't Hof de dag af met een imitatie van Arjen Lubach, waarna onze voorzitter Larissa Zegveld het belang van het op orde hebben van de internetdomeinportfolio en de relatie met standaarden benadrukte. Aan de hand van het rapport van de commissie Wallage van 2001, maakte Kees Verhoeven de balans op waar we staan in 2024. Daarbij belichtte Kees Verhoeven het belang van goede overheidscommunicatie, zodat de betrouwbaarheid van de overheid wordt vergroot en het voor de burger duidelijk is dat hij/zij met de overheid communiceert.

Met het panel, bestaande uit Oscar Koeroo (Concern CISO VWS), Michiel Henneke (marketingmanager SIDN) en Ilse van Overveld (directeur communicatie BZK), is in gesprek gegaan over praktijkervaringen. Daarbij werd onder andere stilgestaan bij de uniforme domeinnaamextensie, *overheid.nl/*gov.nl. De discussie tijdens het panel maakte in de zaal veel los, waarbij vragen werden gesteld over de haalbaarheid en risico's van een dergelijke extensie. Daarbij werd ook opgemerkt dat uit gebruikersonderzoek naar voren is gekomen dat een uniforme domeinnaamextensie helpt. Ook werd gesteld dat in steeds meer andere landen het ook gebeurt.

Na de pauze hebben we het gehad over de ontwikkelingen die op het moment spelen om het internetdomeinportfolio beter op orde te krijgen en de wildgroei terug te dringen. Aart van der Vlist (interim directeur CIO Rijk) heeft daarbij wat verteld over de visie ITAM en het belang van het op orde hebben van je ICT-inventaris. Désirée Geerts (MT-lid DG00) stond als laatste stil bij de drie projecten die BZK is gestart om overheidsdomeinnamen beter op orde te krijgen, namelijk: (1) de actualisatie van het internetdomeinbeleid, (2) het [Register Internetdomeinnamen Overheid](#), en (3) de uniforme domeinnaamextensie. Als afsluiter benadrukte Désirée het belang van de doorstart van het BID-R overleg en dat alleen gezamenlijk dit probleem opgelost kan worden.

Veel genodigden lieten blijken uit te zien naar het vervolg en behoefte te hebben aan een plek waarbij kennis, ontwikkelingen en knelpunten worden uitgewisseld. Het eerste BID-R overleg zal eind mei plaatsvinden.

Ad G. Internet- en beveiligingsstandaarden

Brief naar Microsoft over "Feedback on Private Preview for inbound DANE on Exchange Online (email security)"

[bijlage: 4G]

In aansluiting op de eerdere briefwisseling met Microsoft ([2 januari](#), [30 januari](#), [22 mei 2023](#)) heeft Microsoft in januari 2024 een Private Preview voor inbound DANE voor geselecteerde klanten georganiseerd. Daaraan hebben DICTU en de gemeente Den Bosch deelgenomen door een testomgeving in te richten en feedback te geven.

BZK, SLM Rijk (JenV) en BFS waren coördinerend betrokken en hebben ook feedback gegeven. Na afronding van de Private Preview hebben BZK en JenV bijgaande brief gestuurd aan Microsoft. In de brief zijn twee zorgpunten aangestipt namelijk: 1) het ontbreken van een webinterface voor de beheerde om inbound DANE te kunnen activeren, en 2) het idee van Microsoft om inbound DANE eventueel alleen voor premium-gebruikers beschikbaar te maken. Microsoft heeft nog niet inhoudelijk gereageerd.

De volgende stap is dat Microsoft een [Public Preview](#) voor alle klanten gaat organiseren. BZK en BFS onderhouden daarover contact met Microsoft om duidelijk te krijgen hoe Nederlandse overheidsorganisaties daaraan kunnen deelnemen.

Op de [publieke roadmap](#) van Microsoft staat dat DANE op inkomende mail vanaf juni 2024 beschikbaar komt voor alle klanten (General Availability). Merk op dat Microsoft oorspronkelijk eind 2021 [communiceerde](#) als beoogde realisatiedatum.

Voor meer achtergrondinformatie en advies zie [Oplegnotitie open standaarden, adoptie](#) voor het Forum Standaardisatie d.d. 28 februari 2024 (documentnummer FS20240228.4).

Status Connectiviteitsdiensten Rijk 2023 en open standaarden

Rijkswaterstaat leidt de Rijksbrede aanbesteding "Connectiviteitsdiensten Rijk 2023" (CDR2023). Voor meer informatie zie: <https://connectiviteitrijk.nl/>. Het gaat om de vervanging van de contracten "ON2013 - Vaste dataverbindingen en internettoegang" (BT, KPN en T-Mobile/Tele2) en "IWR2017IMCD - Mobiele communicatiediensten [MCD]" (Vodafone). Bureau Forum Standaardisatie (BFS) heeft al eerder op verzoek van Rijkswaterstaat een review uitgevoerd van het document met aanbestedingseisen en -wensen, zodat (verplichte) open standaarden, zoals IPv6 en RPKI, er op een goede manier in terugkomen.

Ondertussen is zijn twee van drie contracten (voorlopig) gegund. BFS is in contact met Rijkswaterstaat om te toetsen dat de uitgevraagde open standaarden ook daadwerkelijk worden geleverd.

Overig

- SIDN [introduceert incentive](#) om gebruik van security.txt te stimuleren.
- [Kamervragen](#) over de slechte beveiliging van gemeentelijke websites
- Cloudflare [ondersteunt](#) sinds kort voor inkomende mail ook DANE op haar mailplatform.
- Platform Internetstandaarden
- Overleg Betrouwbare OverheidsMail (BOM) op

Ad H. API's (voor betere, snellere gegevensuitwisseling)

Op 27 februari 2024 heeft het [kennisplatform API's](#) een bijeenkomst georganiseerd waar verschillende onderwerpen werden behandeld. In een plenaire sessie presenteerde Ronald Ham van SURF de Open Onderwijs-API, die in 2023 de [Gouden API Award](#) ontving, om naadloze connectiviteit in het onderwijs zowel binnen als buiten Nederland te faciliteren. In een ander sessie presenteerden Geonovum, VNG, Kadaster, Vicrea, en GISKit hun ervaringen met Federatieve Service Connectiviteit ([FSC](#)) van de VNG, bedoeld om gemeenten in staat te stellen rechten te delegeren aan (cloud) BAG-leveranciers. In een andere sessie kwamen vervolgens de nieuwe ontwikkelingen van [Developer Overheid Nederland](#) aan bod. Ook werd de ontwikkeling naar een REST API door Logius belicht, die tot doel heeft het door Digipoort afgehandelde berichtenverkeer van bedrijven aan de overheid te verwerken. In andere verschillende inhoudelijke sessies werden thema's behandeld zoals de FSC standaard, de ontwikkeling van ADR modules voor beveiliging in REST API's, en de inspanningen van VNG om een standaard voor het loggen van gegevensverwerkingen landelijk vast te stellen.

Bureau Forum Standaardisatie (BFS) is trekker binnen het Kennisplatform API's van de werkgroep Strategie en Beleid en neemt zitting in de stuurgroep van het kennisplatform. BFS is momenteel in overleg met het Kennisplatform om te onderzoeken hoe het eigenaarschap bij anderen versterkt kan worden, bijvoorbeeld door meer partijen een [intentieovereenkomst](#) te laten ondertekenen, en om ook dit jaar weer een Gouden API Award te organiseren.

Ad I. Openbaar en toegankelijk

Naar een stelsel standaarden voor metadatering van overheidsinformatie

Op 4 april 2024 nam BFS deel aan de bijeenkomst over de *governance* van een stelsel standaarden voor metadatering voor overheidsgegevens. Doel van dit stelsel is dat rijksorganisaties (en mede-overheden) in staat zijn om gezamenlijke metadata standaarden

te implementeren in een samenhangend geheel zodat zij vorm kunnen geven aan een toekomstbestendige informatiehuishouding.

Initiatiefnemer minBZK wordt beleidsmatig 'eigenaar' van dit stelsel. Onder het stelsel vallen onder meer de metadata-standaarden [Metagegevens voor duurzaam toegankelijke overheidsinformatie](#) (MDTO) van het Nationaal Archief (NA) en [Thesauri en Ontologieën voor Overheidsinformatie](#) (TOOI) van KOOP. Inmiddels zijn MDTO en TOOI aangemeld bij Forum Standaardisatie om te verplichten aan de overheid (zie agendapunt 3 onder A sub 3i van deze vergadering). Deze aanmeldingen en de vervolprocedure bij het Forum zijn uitdrukkelijk onderdeel van de routekaart bij de vervolgaanpak voor de implementatie van het stelsel. NA en KOOP hebben de standaarden parallel aangemeld bij het Forum op verzoek van BFS om mogelijke overlap van MDTO en TOOI in het functioneel toepassingsgebied zo vroeg mogelijk gedurende de vervolprocedure inzichtelijk te hebben. Mede hierdoor heeft er afstemming plaatsgevonden tussen NA en KOOP over de relatie tussen MDTO en TOOI.

Daarnaast heeft BFS op 4 maart 2024 input geleverd aan werksessie van een onderliggende werkgroep binnen het stelsel die zich bezighoudt met het actualiseren van de overkoepelende standaard Richtlijn Metagegevens Overheidsinformatie (RMO).

Betrokken partijen van het stelsel standaarden voor metadatering zijn onder andere minBZK, minOCW, RDDI, Nationaal Archief, KOOP, NORA, ICTU en VNG.

Ad J. Adoptie stimuleren op SETU Connects

Op 7 maart vond het jaarlijkse [Evenement SETU Connects](#) plaats. Dit brengt de community bij elkaar om gezamenlijk de meerwaarde en kansen van SETU voor uitzenders, inleners en softwareleveranciers te verkennen. Met aandacht voor uitdagingen en mogelijkheden rondom gegevensuitwisseling en (Europese) ontwikkelingen van digitale identiteit. In de ronde tafelsessie over inkoop nam Forum Standaardisatie actief deel met aandacht voor Beslisboom Open Standaarden en Europese ontwikkelingen (Interoperability ACT, skills paspoort).

Ad K. Communicatie

Video's over maatschappelijke meerwaarde gebruik van standaarden

- [Industry Foundation Classes](#) (IFC, bestandsformaat voor bouwwerkinformatiemodellen)
- [Aquo-standaard, SIKB0101, SIKB0102 en GWSW](#) (open standaarden voor water- en bodembeheer)

Praktijkverhaal “Grip op digitale veiligheid en toegankelijkheid”

Het [praktijkverhaal van ministerie van I&W](#) laat zien hoe zij het beheer van internetdomeinen aanpakken en daarmee de veiligheid, herkenbaarheid en betrouwbaarheid van de digitale overheid vergroten. Met het bewustzijn vergroten, een overzichtelijke database (WIBO) en een webloket krijgt I&W grip op digitoegankelijkheid en internetveiligheid. Dit praktijkverhaal maakt onderdeel uit van een serie met als doel de geleerde lessen en werkende aanpakken te documenteren om daarmee andere bestuurders te inspireren.

Ad L. Ontwikkelingen Architectuur Digitale overheid

Het document [Architectuur Digitale Overheid 2030](#) bevat waar nodig verwijzingen naar standaarden. Daarmee worden deze standaarden onder de aandacht van vooral architecten gebracht, zodat zij die mee kunnen nemen in hun (ontwerp)werkzaamheden.

In de loop van 2024 wordt door enkele architectuurwerkgroepen van de Architectuurraad gewerkt aan verdere verdieping van thema's uit de 'Architectuur Digitale Overheid 2030' zoals toegang, interactie (dienstverlening), gegevensuitwisseling en infrastructuur. Ook in deze verdiepende documenten zal waar nodig verwezen worden naar standaarden.

De samenhangende 'Architectuur Digitale Overheid 2030' bevat de bouwtekeningen voor de digitale dienstverlening, informatiebeveiliging, de vier domeinen en infrastructuur voor 2030. Nog niet alle benodigde onderliggende beleidsstukken zijn beschikbaar. De ontbrekende onderdelen worden de komende jaren uitgewerkt.

Ad M. Toelichting bij onderzoek naar leveranciersmanagement ten behoeve van de verhoging adoptiegraad open standaarden

Het inrichten van leveranciersmanagement lijkt een bijdrage te kunnen leveren aan het verhogen van de adoptiegraad van open standaarden. Om dit te toetsen zijn gesprekken gevoerd met beheerders van standaarden, leveranciers, gebruikers overleggen (bij beheerders en leveranciers), gemeenschappelijke regelingen en brancheverenigingen.

Zij hebben allen wisselende ervaringen over het succes van de inzet van leveranciersmanagement. Wat wel helder is dat zonder goed opdrachtgeverschap en de leveranciers de adoptie van open standaarden langzamer zal gaan.

Hieronder volgen de eerste ruwe bevindingen. Deze zullen op een later moment verder worden gestructureerd en uitgewerkt en vervolgens worden voorgelegd aan het Forum Standaardisatie.

Wat is er al gedaan?

Diverse handelingsperspectieven zijn al toegepast om de adoptiegraad te verhogen:

1. Aanbestedingswet/inkoopproces bij de overheden
2. Software catalogus WILMA
3. Software catalogus hWh
4. NEN 3610
5. Gebruikersoverleggen bij de beheerders en de leveranciers
6. GIBIT
7. ARBIT
8. Leveranciersmanifest
9. Beslisboom open standaarden

Wat kunnen we nog meer doen?

Uit de gesprekken met overheden en beheerders kwamen de volgende suggesties naar voren.

- ✓ kennis deling faciliteren. Ook bij leveranciers is soms onvoldoende kennis beschikbaar
- ✓ leveranciers in kennissessies hun resultaten laten presenteren: afhankelijk van domein en dynamiek van de betreffende standaard.
- ✓ eerste en tweede-lijns heldesk ondersteuning in richten
- ✓ gebruikersoverleggen bijwonen bij de leveranciers EN de beheerders van de standaarden.
- ✓ webinars organiseren
- ✓ opzetten van een solution partner programma
- ✓ publiceren van alle overheidsstandaarden op 1 centrale plek. Nu is het nog zoeken voor de verschillende gebruikers van standaarden. Het is een wirwar aan standaard websites.
- ✓ Blauwdruk opstellen door beheerder tbv testen(validatie)
- ✓ Financiële prikkels door bijvoorbeeld de blauwdrukken(wie wil de werking van de blauwdruk testen)
- ✓ Participeren in scholingstrajecten van leveranciers bv die van NL digital
- ✓ Leveranciers challenge: de leveranciers laten binnen een domein hun implementatie zien van de betreffende standaard.

- ✓ De leveranciers(tot nu toe twee gesproken) kwamen met hun eigen inzichten en gaven deze suggesties: Noem niet alles zomaar een standaard. Specificeer duidelijk de kenmerken.
- ✓ Domein specifieke afspraken verdienen niet de titel 'standaard'. Dit zijn werkafspraken binnen een specifiek domein.
- ✓ Het benoemen van een standaard is voor opdrachtgevers vaak geen reden om de standaard toe te passen. (vb validsign en ZGB API)
- ✓ Bij het uitvragen van de ptolu bij aanbestedingen zou er door de opdrachtgever een relatie gelegd moeten worden met de functionaliteit die het bevoegde gezag uitvraagt. Nu wordt er niet nader gespecificeerd en is het ook niet teetsbaar.
- ✓ Schoon de ptolu lijst tijdig op. Er staan nu standaarden op die niemand meer gebruikt.
- ✓ Maak duidelijk aan welke maatschappelijke ontwikkeling de standaard bijdraagt.(interoperabiliteit is niet genoeg) Geef per standaard de maatschappelijke waarde aan en geef ook aan wie die waarde onderschrijft.
- ✓ Laat beheerders hun wijzigings voorstellen sneller verwerken. Nu duurt dit te lang voor een leverancier en vooruitlopen op de wijziging is risicovol.
- ✓ Wees helder in de communicatie bv VNG objecten registratie standaard bleef erg lang op versie 0.1 staan met als toelichting dat hij niet gebruikt moest worden.

- ✓ Voorkom vanuit diverse overheidslagen concurrerende standaarden. Betrek VNG, Veiligheidsregio's, provincies en waterschappen tijdig.
- ✓ Voorkom ontwikkelingen als het Nieuw Handelsregister. Dit register staat op een eiland.
- ✓ Maak duidelijk wie de standaard ontwikkelt en beheert en geef het belang aan(zie hierboven)
- ✓ Faseer eerder uit: bv STUF en ZGW api. Leveranciers moeten nu extra investeren(meerdere versie van de software functionaliteit) omdat overheden zien dat bv STUF nog wordt geaccepteerd.
- ✓ Regel vertegenwoordiging vanuit de leveranciers bv Geobusiness.
- ✓ Hou het ontwikkelproces goed in de gaten. Bv PLOOI": eerst een standaard en toen weer niet.
- ✓ Hou de beheerder aan de generieke afspraken:rest API's
- ✓ Verplicht standaarden en stop met ptolu. Maak daarin wel keuzes want er zijn nu te veel standaarden waaraan een leverancier moet voldoen.
- ✓ Zorg voor een transparante communicatie
- ✓ Wees helder in wie waar voor verantwoordelijk is. Alleen dan kunnen markt en overheid goed samenwerken.
- ✓ Help de overheid met het ontwikkelen van goed opdrachtgeverschap. Dat ontbreekt nu nogal.